

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesiastica Hymnodia Libri Tres

Secchi, Anacleto

Antverpiæ, 1634

Cap. VIII. Qua cordis puritate ad Hymnodiam accedendum.

[urn:nbn:de:hbz:1-45942](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:1-45942)

imò semper potiùs vergit in deterius, iuxta naturæ corruptæ conditionem. Hinc illud Dauidicum consilium ad omnes pias personas

Psal. 99.

Deum exorare & laudibus celebrare cupientes: *troite in conspectu eius in exultatione.* Cognoscens sanctus Rex vim initij operum humanorum, illud suadet tamquam fundamentum præcipuum

Ingressus ad diuinas laudes qualis esse debet.

omnis perfectionis in Hymnodia. Qui studebit illi munditiei cordis, de qua in sequenti Capitulo agemus, faciliùs hanc iubilationem in ipso ingressu obtinebunt, & in progressu tum sustinebunt, tum etiam augebunt. Iubilatio comes datur puritatis & munditiei. Quò pertinet illud

Eccle. 4.

Ecclesiastæ pronuntiatum verè auream: *Cogredi pedem tuum ingrediens domum Dei.* Quem

Salonius Tom. I. Biblioth.

cum Salonius ad animæ custodiã applicat, quò ad Deum laudandum quis accedit vt mundas preces effundat; & est sensus: Custodi gressum mentis tuæ, ne offendas in malis cogitationibus, vt oratio tua pura dirigatur ad Deum. Exponere possumus etiam verbum illud *ingrediens*, quò significatur, maximi esse ponderis, in huiusmodi cum Deo conuersationibus, qualitatem primi gressus, ex quo pendeat qualitas progressus

C A P V T VIII.

Qua cordis puritate ad Hymnodiam accedendum.

ELEGANTEM habuit Homiliam diuus Chrysostomus circa munus altissimum laudum diuinarum, dum præ manibus haberet illam Davidis vniuersalem omnium populorum inuocantem

tionem ad hoc explendum munus : *Laudate Dominum omnes Gentes, laudate eum omnes populi.* Pfal. 116.

quam Homiliam refert Sixtus Senensis in sua Bibliotheca. In ea sanctus Doctor validissimis Sixtus Senens. lib. 3. Biblioth. sanctæ.

comprobat argumentis, præcipuam laudationum vim in animi puritate sitam esse. Urget in primis exemplum similibus laudum à Deo mortalibus commonstratum, quando auditi sunt ab

Isaia Propheta Angeli sublimiores Deum Hymnis celebrantes; tunc enim cognoscens Prophe-

ta, quantum humana conditio distet ab Angelica puritate, dixit: *Vae mihi, quia tacui, quia vir pollutus labiis ego sum, & in medio populi polluta labia habentis ego habito.* Isaia 6. Angelorum puritas nobis proponenda.

Ex quo euentu statuit conclusionem hanc diuus Chrysostomus: *Oportet itaque Angelum fieri, & ita laudare Deum, ut gloria eius per rectam nostræ vitæ institutionem illustretur.*

Et sicut tanta hæc puritas cordis, ut Angelorum puritatem assequatur, est admodum rara; ita magis difficile redditur munus laudationis, licet aliquis crederet maximè facile. *Non ergo hanc Dei laudem, ait Chrysostomus, rem esse leuem existimemus, sed nitamur, ut ante os nostrum vitæ nostræ ipsum laudet.* Deum laudare ritè est difficile.

Hymni itaque nostri tunc Deo gratiores offerentur, quando à laudatis viris, nimirum à viris iustis & sanctis, saltem sanctitatis & iustitiæ studiosis, exhibebuntur. Sicut non censetur *speciosa laus in ore peccatoris*, ex Auctore Ecclesiastici; ita rectos decere laudationem Dei, & gratissimam laudem prodire ab Ecclesia sanctorum docuit & prædicauit Hymnographus, inter Pfal. 32. & 149.

alias rationes afferens istam: quia ita in laudationibus necessaria videtur puritas & sanctitas,

V

. sicut

*Cordis
mundities
est necessa-
ria in psal-
lente per-
fecto.*

Pfal. 32.

D. Aug. in

Pfal. 148.

*Mundities
vestium &
nitore requi-
ritur in Dei
ministris.*

sicut pura & sancta est materia Hymnorum, mirum eloquia Dei, & opera ipsius, quæ purissima sunt & sanctissima: *Quia rectum est verbum Domini, & omnia opera eius in fide.* Vbi non ad hæc totius hominis rectitudo & sanctitas, vox nihil obtinere potest. D. Augustinus habebatur psallentes his verbis: *Cum laudatis Deo toti laudate: cantet vox, cantet vita, cantentur æta.* Si ipsi idololatræ exigebant à suis Sacerdotibus, ad Sacrificiorum oblationem deputatam munditiem & nitorem vestimentorum, alioquin arcebant eos ab hoc sacrificandi munere, vti illis pronuntiauerit Poëta,

——— *Puraque in veste Sacerdos:*

quantò magis requiri decet in nostris ministris ad cultum Dei deputatis, tum animi tum corporis munditiem & puritatem, qui Deum vere laudare debent cordium inspectorem, & nitorem?

Quando Principibus magnis volumus obsequium aut tributum aut donum, solemus exponere illa quæ possidemus insigniora & pretiosiora, vel aurea vel argentea, vt ablatio appareat gratior ipsò ingressu. Laudes quoque, Hymni & psalmos, quas Deo altissimo offerre decernimus, quantumuis sint ex sua conditione insignes, perfectiores tamen apparebunt & gratiores, si vas opportunum aureum aut argenteum, non ligneum, nec etiam vilius aut turpius aderit; si nimirum ob psallentium ea puritate & candore nitere studeant, quemadmodum decet ministrum Dei. Hanc vultu similitudinem Hugo Cardinalis fuisse à Davide significatam & requisitam putat in illis verbis, *Confitebor tibi in vasis Psalmi veritatem tuam intelligi*

Pfal. 70.

intelligens in sensu allegorico pro vasis Clericos, siue Ministros in choro psallentes, aduertitque, ex doctrina Apostoli Pauli, vasorum mysticorum alia esse in honorem, alia in contumeliam. Nouimus ex Scripturis illos fuisse vasa iniqua & contumeliosa, qui à sanctissimo Patriarcha inter alios filios, ob morum prauitatem, dicti sunt *Vasa iniquitatis*; contra verò nouimus Paulum, ob nouitatem mundissimæ vitæ, appellatum fuisse à Deo *Vas electionis*. Studere vnusquisque debet munditiei & puritati cordis, vt vas electionis & honoris redditus, offerre valeat Deo dignos & gratos Hymnos, certus, quòd sicut Dei conspectui gratiores exhibebit preces, ita à Deo citius exaudietur.

Expendere ad hanc rem non erit inutile sancti Hymnographi pium votum, vt suas preces acceptiores Deo valeret offerre, illud, inquam, votum obtinendi alas columbæ, quod magno ardore emisit Psalmo 54. *Quis dabit mihi pennas sicut columba?* Non enim vacare mysterio putanda sunt hæc verba quasi prolata more Poëtarum, qui carminibus & verbis suis auium alas aliquando exoptare audiuntur, vt suos affectus citius ad destinatum mittant scopum. Mysterium agnoscendum est ad rem nostram opportunum. De precibus & Hymnis sicut est sermo, ita columbæ conditiones sunt aptæ. In primis columba cognoscitur animal gemitui deditum, & idè in sacris Litteris symbolum fuit meditationum cum gemitu, iuxta pronuntiatum Ezechiaë Regis Israël: *Meditabor vt columba*. Huius gemitus & meditatio sunt tam placita Deo, vt anima, huiusmodi exercitio meditationis intenta,

*Mundi cor-
de vasa
sunt electa.*

Genes. 49.

Actor. 9.

*Columba
ala expe-
tuntur à
Dauidè
orante.*

Psal. 54.

*Columba
conditio-
nes aptæ
orantibus.*

Isaia 38.

Cantic. 6. dicta fit columba electa Dei : *Vna est columba mea.* Siue etiam dicere possumus, quòd sicut columba, ob nitorem quem diligit in se, est puritatis symbolum & munditiei, ita aptissimum animal ad perferenda vota orantium Deo. Nauerunt militaris rei periti, cuiusmodi erat sanctus Dauid, ab inclusis & obsessis intra mœnia adhibitam fuisse columbarum operam, ad monendum amicos, per litteras auium istarum collo ligatas, de rerum statu, & de necessitatibus

*Columba
perferunt
litteras col-
lo alliga-
tas.*

Plin. l. 10.
cap. 37.

Aelian. l. 9.
cap. 2.

Varro de
Re rust.

cap. 27.

Sabellic.

Aenead. 9.
lib. 9.

Aldrouad.
lib. 15. Or-
nith.

D. Ambr.
in Psal. 118.
Serm. 22.

fessorum. Hac arte vsi Hirtius deinceps & Brutus, in obsidione Mutinensi litteras miserunt auxiliare amicos, dum eorum res maximè periclitaretur, & auxilia opportuna obtinere; quæ admodum ab iis quoque, ob alias causas, fatigatum esse prodiderunt Historiæ omnibus obnoxiis. Dauid sui periculi conscius, dum in hac vita gereret variis periculis obnoxia, sicuti Hymnodia Psalmos vsurpare non omittebat, quasi litteras missurus ad Deum, columbæ alas exoptabat, hoc est puritatem, munditiem nitoremque columbinam, confidens quòd citiùs exaudiretur. *Quis dabit mihi pennas sicut columbæ?* O columbæ quotquot estis animi puritate missæ Psalmodiæ studiosi, vos cantu volatis & meditatione, auxilium vobis aliisque imploratis, liberationem à multis periculis postulatis, & obtinetis. *Bona vita,* aiebat diuus Ambrosius, *volunt facit orationem, & dat alas precibus spiritualibus.* Nisi velimus dicere cum eodem diuo Ambrosio quòd bona vita dirigit orationem ad Deum, sicut dirigitur nauis ad portum omni instructa apparatus; cuius vela sint iustitia, flamina, sapientia, remigia, deuotio & fides, subsidia, innocentia & puritas.

puritas. His virtutibus ornati sunt illi recti, qui ad Hymnodia possunt animo fidentiori accedere, & de quibus dicitur: *Rectos decet collaudatio*; seu, vt Psal. 32. Aquila legit, *Rectis speciosa fit Hymnorum decantatio*.

Nulla autem modo placere possunt Deo Hym-
 ni ore peccatoris oblata. Dominus noster & sancti Apostoli, si aliquando à dæmonibus laudabantur, illas respuebant laudes, increpantes im-
 mundos spiritus, eisque silentium imponentes. Omissis dæmonibus, constat fuisse acerbissimè increpatos quosdam iniquos per Hymnographum, quia vsurpare auderent diuinas laudes: *Quare tu enarras iustitias meas, & assumis testamentum meum per os tuum?* Nos homunciones respui-
 mus aliquando sententias etiam vtilis ab impro-
 bis pronuntiatas, nec illis fidem præstamus aut auctoritatem; quia apud nos illa improbitas au-
 fert profus, vel saltem minuit auctoritatem & fidem dictorum. Vnde & proditum est de Lacedæmoniis, quòd adeò odissent improbitatem in suis ciuibus, vt si quis vitio aliquo infectus consilio publico interesset, pronuntians sententiam Reipublicæ vtilem, nollent eam priùs recipere, aut approbare, quàm ab aliquo viro cognitæ probitatis iterùm proponeretur. Quomodo non credemus idem multò firmiori fundamento nobis eueniendum apud diuinam Maiestatem, cui odio sunt impius & impietas eius? Numquam acceptæ erunt Deo improborum laudes, quamuis sint natura sua altæ & sublimes, iuxta illud Davidis celebre pronuntiatum: *Iniquitatem si aspexi in corde meo, non exaudiet Dominus*. Vbi consultò dixit Propheta, *si aspexi*. quod tunc euenit, quando quis videns & attendens se aliqua ini-
 quitate

quitatem peccandi, non deponit voluntatem peccandi, sed voluntariè perseuerat in illa; tunc certum est, non exaudiendum esse à Deo. Quando de graui agitur peccato, quod dicitur lethale, constat, quòd meritum nullum, nullumque grauius augmentum obtinetur per illas preces in peccato expletas, cùm meritum supponat gratiam. Quando agatur de peccato leui, seu quod dicitur veniale, etiam istud, quia est voluntarium, impedit spirituales mentis refectiones, quas sentiunt & concipiuntur amatores puritatis.

Non ideò excusari debent ab Officij diuini citatione, nec à chori frequentia, qui peccati mortalis labe se vident infectos, nam per peccatum non impeditur debiti satisfactio: & licet peccatores nullum inde meriti fructum percipiant, reportent, possunt tamen aliis obtinere quod ipsi stulant; præsertim quia in persolutione Hymnodia induunt Ecclesiae personam, eiusque virtutes orationibus & precibus. Ecclesiam constat esse Deo gratissimam & dilectissimam, tamquam sponsam sponso, licet odio habeatur minister indignus, qui polluto corde profert Hymnos & preces; quemadmodum dicitur Lib. 1. cap. 11. Verùm expediret ante Hymnodia mutare voluntatem, imò & concipere actum quem contritionis, quando copia non superaret Confessionis Sacramentalis; ne labor & opus tantæ dignitatis omnino amittatur quoad fructum. Diximus aliàs, quòd etiam peccatores (si voluntatem deponant peccandi) à Deo exaudiantur pro propria vtilitate. Qui etiam vitioso aliquo habitu nouerunt se affectos, nec antea emendati studuerunt, deberent ante accessum ad Hymnodia

Psallentes ex officio, etiã in peccato existentes, possunt alijs imperare uti ministri Ecclesia.

Lib. 111. cap. 11.

Lib. 1. cap. XIX.

diam idem elicere propositum emendationis, ne à Deo despiciantur, & reprobentur in hoc ministerio, quod exigit puritatem non solùm à vitiis, sed etiam ab habitibus vitiosis.

Feruentiores, qui sedulam nauant operam perfectioni, licet sibi conscij non sint de peccato, quia tamen cum Paulo Apostolo dicere possunt, *Non in hoc iustificatus sum*, timentes accedere cum aliqua macula, orationes particulares adhibendas sibi præscribere student opportunas, vt cordis munditiem à Deo valeant obtinere. Vnusquisque sibi eligere potest illam precum formulam, quam sibi magis congruere cognoscit. Nos aliquando vsi sumus illa breui, sed apposita ad rem oratiuncula, vnico verbo mutato, quam ante Euangelij recitationē in Missæ quotidiano Sacrificio vsurpat omnis Sacerdos: *Munda cor meum ac labia mea, omnipotens Deus, qui labia Isaie Propheta calculo mundasti ignito: ita me tua grata miseratione dignare mundare, vt dignè ac competenter laudes tuas valeam enuntiare.* Multùm valebit hæc oratio, si ritè ex animo exerceatur; forsan exaudietur, sicuti exauditum est votum illius Prophetæ qui in hac oratione recolitur. Huic, quia excruciabatur, videns suam impuritatem, collatam præsertim cum Seraphinorum quos audierat puritate, adfuit statim Angelus, purgans & linguam, & cor, & mentem: *Ecce tetigit hoc Isaia 6. labia tua, & auferetur iniquitas tua, & peccatum tuum mundabitur.* Sicut idem est Deus, ad eadem quoque nobis præstanda paratus est dona aliis aliquando facta, imò & maiora, si, quantum est ex nobis, præparationem opportuniorem exquiremus.

Precos adhibendas ante diuinum Officium.
1. Cor. 4.

Oratio ante diuinum Officium opportuna.

Opportuna etiam esse potest illa Dauidis precatio, qua sibi postulabat restitui pristinam cordis tum puritatem tum rectitudinem, quam quando delinquens in legem Dei amiserat, mereretur dignè prosequi inceptum munus cordis sui. *Cor mundum creauit Dominus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis.* Hæc oratiuncula sicuti breuior, ita forsitan efficacior erit ad finem quem intendimus. Non oportet tamen nos quas possumus diligentias & præparationes opportunas, Deus quoque non oblitiscitur misericordias super seruos suos; ipse director, diriget mentem, diriget verba, & si opererit, nouum cor, nouam mentem, nouos conceptus affectus, sicuti felici Catharinæ Senensis, huius versiculum frequenter ex animo recitanti, conuulsiuè scripserunt Historiæ.

Psal. 50.

Corda mutant Deus.

CAPVT IX.

Cordis tranquillitas gratiorem Deo reddit Hymnodiam.

VT perfectiùs expleantur diuinæ leges, sicut animi conditio est præcipuè ardens, ita deceret animum esse ab omni passione, ab ira præsertim, liberum, ut capax esse queat diuinarum illustrationum & illuminationum. Cor, aliqua inordinata affectum passionum. Cor, aliqua inordinata affectum passionum incapax est omnis boni motus tam in intellectu quàm in voluntate; affectu enim illo, quasi nullo aliqua aut caligine, & impeditur, & obscuratur ne diuinarum rerum lux & calor ad animum penetraret. Diuus Thomas, agens de donis Spiritus sancti

Passiones nubes sunt animi.

D. Tho. 2.
2. q. 15. ar. 7.